

Çalışmada, Orhun yazıtları ve Köktürklerle ilgili araştırma ve inceleme yapacaklara yol göstermesi amacıyla oldukça geniş kapsamlı bir bibliyografya bulunmaktadır. Ayrıca eserin sonunda bir de Moğolistan haritasına yer verilmiştir.

Kısacası bu eserde Köl Tigin, Bilge Kağan ve Bilge Tonyukuk yazıtları hakkında genel bilgiler, yazıtlar üzerlerinde yapılan çalışmalar, yazıtların bütün yönleriyle bugünkü durumlarını gösteren ayrıntılı fotoğraflarla verilmiş; metinlerin tamamında daha önce yapılan okumalarla da mukayeseler yapılmıştır. Metinlerin Köktürk alfabesiyle yazılı satırlarının Lâtin alfabesine çevirisi ve Türkiye Türkçesine aktarımı da yapılmış, tartışmalı satırlar hakkında daha önceki yayımlara da atıfta bulunulmuştur.

Dr. Cengiz Alyılmaz'ı bu yayımı dolayısı ile; Kurmay yayınlarını da böylesi bir eseri Türkolojiye kazandırdığı için kutlamalıyız.

Osman Kabadayı

Erdoğan Altınkaynak, *ORTODOKS TÜRKLER URUMLAR, ÜBL Yayınları, Ankara 2005, X+247 s.*

Karadeniz Teknik Üniversitesi Giresun Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Erdoğan Altınkaynak'ın 2002'den bu yana Kırım ve Kazakistan'da gerçekleştirdiği alan ve kütüphane araştırmalarına dayanan çalışması "Ortodoks Türkler Urumları", ÜBL Yayınları tarafından yayımlandı.

Dr. Altınkaynak'ın kendilerini ırken Türk olmasalar bile ruhen Türk olarak tanımlayan ve kendilerini ziyaret eden Türklere "Bizimcez ayt" (Bizim dilde, yani, Türkçe konuş) diyen Urumları ele alan çalışması, "Giriş", "Urum Folkloru", "Ekler", "Fotoğraflar", "Haritalar", "Belgelerin Orijinalleri" ve "Faydalanılan Kaynaklar" bölümlerinden oluşmaktadır.

Dr. Altınkaynak, çalışmasının "Giriş" bölümünde (11-32. s.) Urum adı, Urumların kökeni, Urumların ekonomisi ve coğrafyaları, Urum ve Rumeylerin farklılıkları, Urumların dili ve kültürü, Urumlar üzerine çalışmalar, Urum göçlerinin nedenleri gibi konular üzerinde durmuştur. Araştırmacı, çalışmasının ikinci bölümünü oluşturan "Urum Folkloru"nda (33-183. s) Urumların gelenekleri (düğün, dans, müzik, cenaze törenleri, tarımla ilgili pratikler), yer adları, soy adları, bilmeceleri (tapmacaları), atasözleri, deyimleri, alkış, kargış ve kalıp ifadeleri, manileri (çınları), türküleri, masalları ve halk hikayeleri ("Arzunen Gamber", "Dayırnen

Zore”, “Töroğlu”, “Aşık Ğarib”) hakkında zengin malzemeye yer vermiştir.

Araştırmacı, çalışmasının üçüncü bölümünü oluşturan "Ekler"de (184-220. s.) Urumların tarihine ışık tutacak yazışma, ferman ve kanun örneklerine ve nüfuslarıyla yerleşim birimleri hakkında tarihi bilgiler içeren istatistiklere yer vermiştir. Altınkaynak, "Ekler" bölümünden sonra, Urumlara ait fotoğrafları, haritaları, belgelerin orijinalleriyle yararlandığı kaynakları sıralayarak çalışmasını tamamlamıştır.

Erdoğan Altınkaynak'ın "Ortodoks Türkler Urumlar" adlı çalışması, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yeni bir "Pontus" devleti kurma hayalleri peşinde koşan Yunanistan'ın yoğun bir şekilde ilgilendiği Urumlar hakkında Türkiye'de yapılan en kapsamlı çalışma olması ve bizleri bugüne kadar haklarında yok denecek kadar az bilgiye sahip olduğumuz Urumlar hakkında doyurucu bir şekilde bilgilendirmesi bakımından son derece önemli bir çalışmadır. Urumların dili, halk edebiyatı ve halk bilimi hakkında bizzat alandan derlenen çok değerli materyaller içeren "Ortodoks Türkler Urumlar" mutlaka okunmalıdır. İnanıyoruz ki, Altınkaynak'ın bu çalışması, Urumlar hakkında neredeyse yok denecek kadar az bilgiye sahip olan Türkiyeli araştırmacıların bu konudaki bilgisizliğine ciddi anlamda son verecektir.

2002'den itibaren iki kez uzun süreliğine Kırım'da bulunan, bulunduğu dönemlerde kazandığı her bir kuruşu Urumları ve Karayları öğrenmeye sarf eden ve oradaki Karaylarla Urumların gönlünde taht kuran Yard. Doç. Dr. Erdoğan Altınkaynak'ı "Ortodoks Türkler Urumlar" adlı çalışmasından dolayı kutluyor, yakında yayımlanacak olan Karaylar konulu çalışmasıyla "Urum Türkçesi Sözlüğü"nü sabırsızlıkla bekliyoruz.

Mehmet Aça

Ethem Erkoç, AŞIK PAŞA VE OĞLU ELVAN ÇELEBİ, Çorum 2005, 320 s.

Tarihe mal olmuş ancak kabirlerindeyken bile etkilerini devam ettiren insanları ele alan eserlerden biri daha Ethem Erkoç'un çalışmasıyla gün yüzüne çıktı. Elvançelebi ve Çorum Belediyesi'nin katkılarıyla yayımlanan, Anadolu'nun Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında önemli bir yere sahip olan Aşık Paşa ve Elvan Çelebi hakkındaki biyografi çalışması "Aşık Paşa ve Oğlu Elvan Çelebi" başlığını taşımakta...

320 sayfadan müteşekkil eserde birinci el kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış. Kaynakça ve indeksten sonra Aşık Paşa ve Elvan Çelebi'yle ilgili